

4

รากฐานของการพัฒนาหลักสูตร

SOI3303 รายวิชาการพัฒนาหลักสูตรตั้งคมศึกษา

ความหมายของ การพัฒนาหลักสูตร

- การปรับปรุง
- การเปลี่ยนแปลง
- การทำขึ้นใหม่

Q: เมื่อใดจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตร

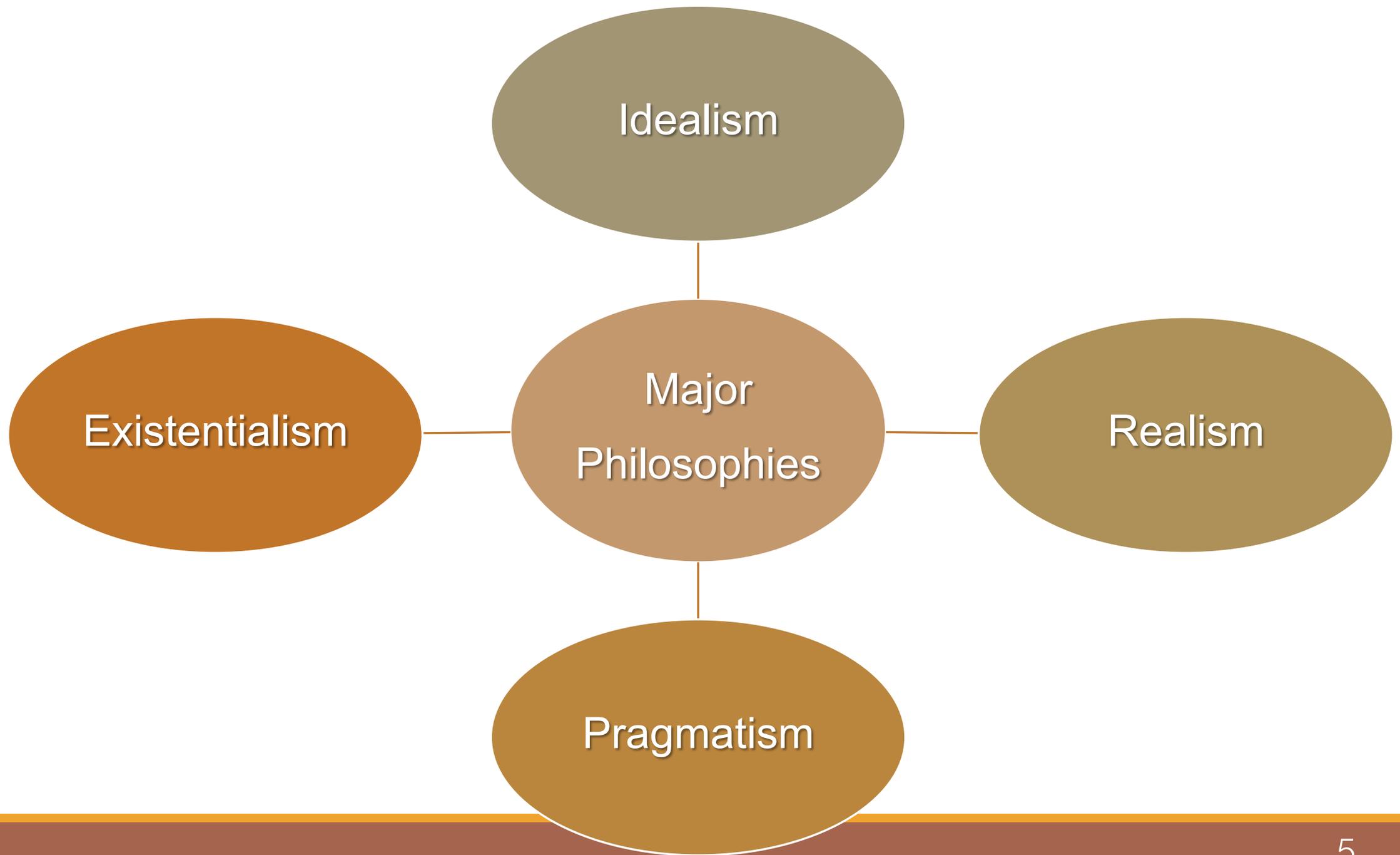
a) Hidden curriculum b) Implicit curriculum c) Null curriculum

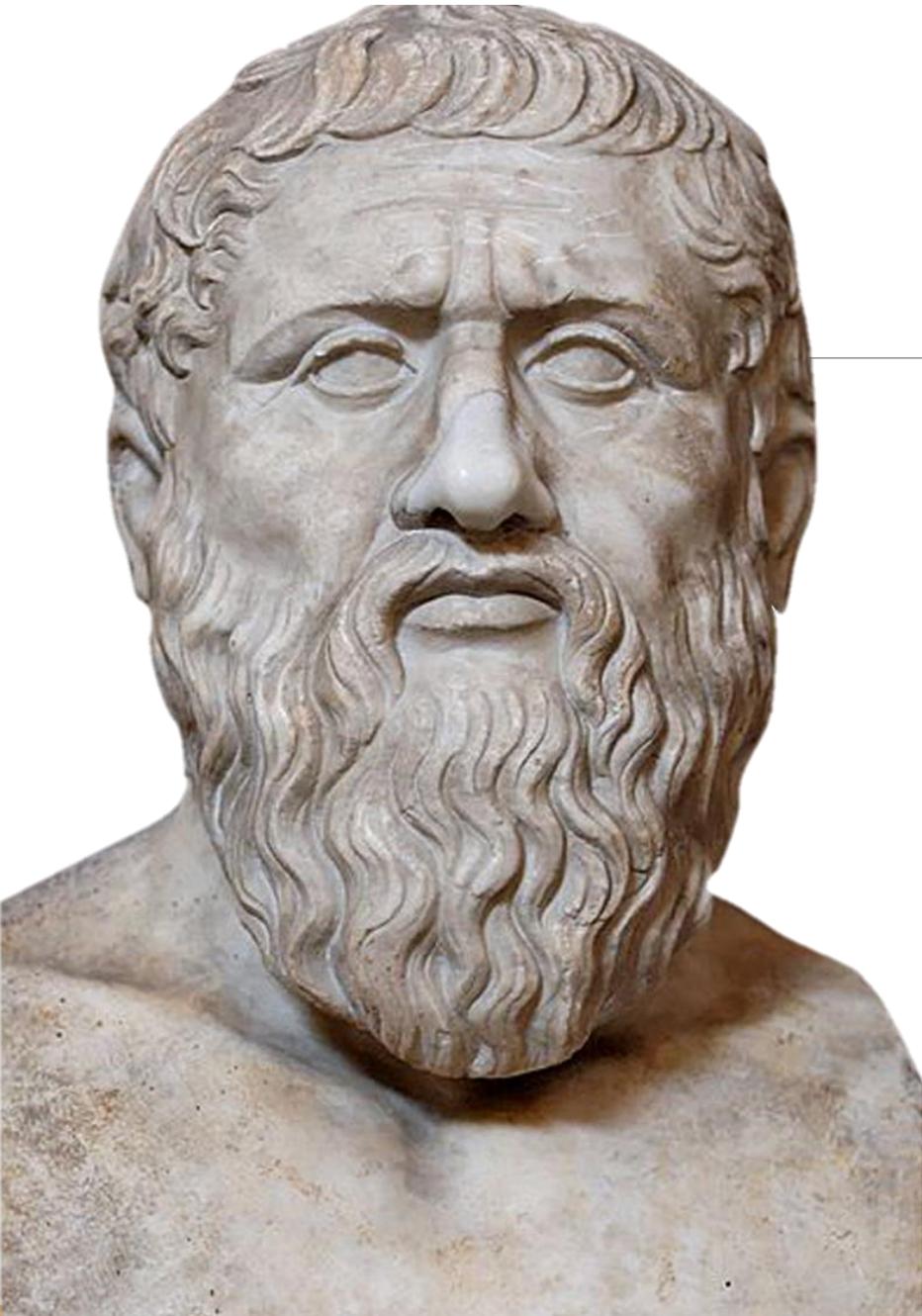
กรอบการพัฒนาหลักสูตร

- ปรัชญาการศึกษา
- ข้อมูลจากผู้เรียน
- คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
- จิตวิทยาการศึกษา/ จิตวิทยาการเรียนรู้
- ข้อมูลสังคมร่วมสมัย
  - ด้านสังคมและวัฒนธรรม
  - ด้านการเมืองการปกครอง
  - ด้านเศรษฐกิจ
  - ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

The School of Athens (1509–1511) by Raphael, depicting famous classical Greek philosophers in an idealized setting inspired by ancient Greek architecture.

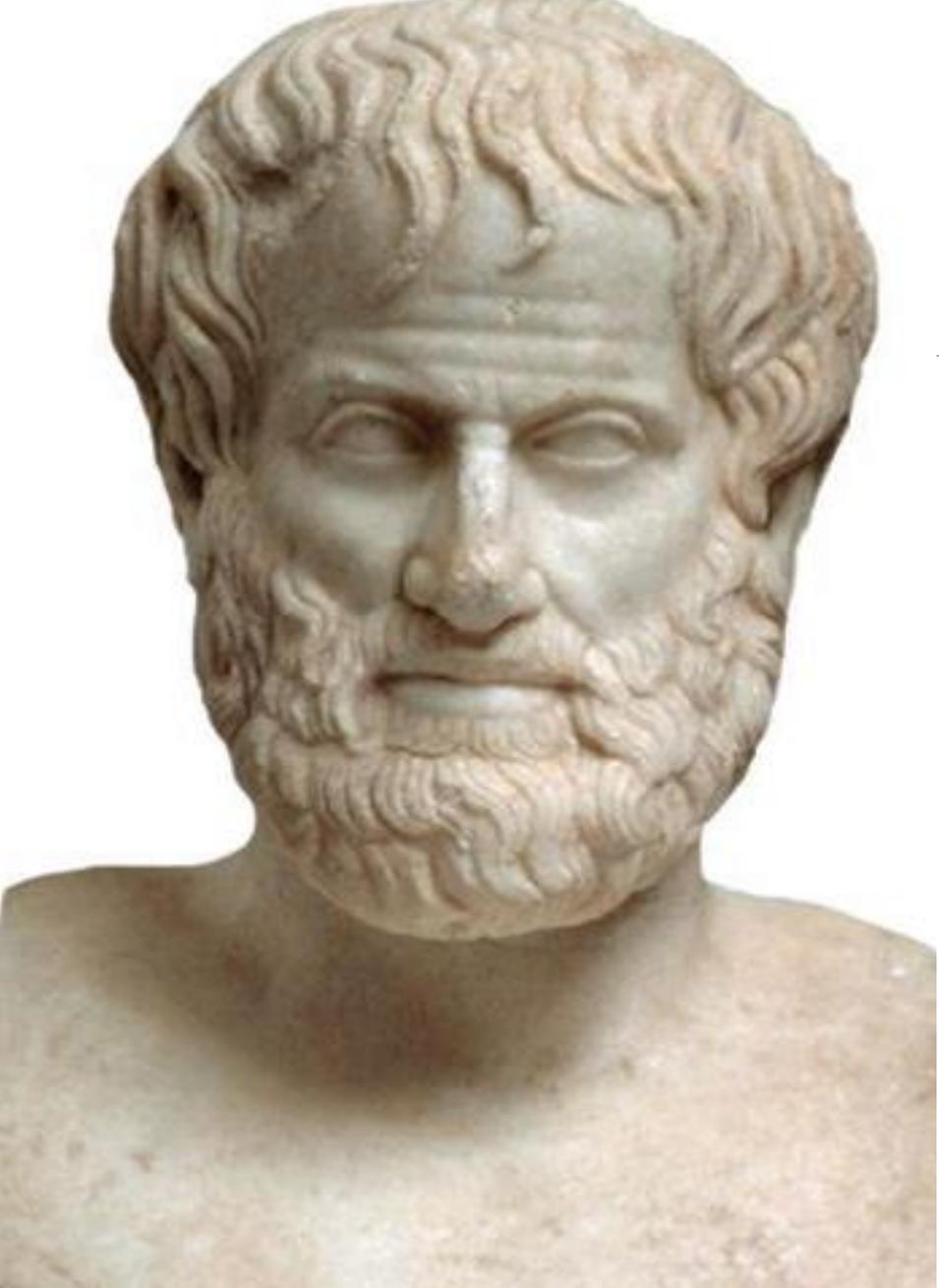
Idealism

PLATO (427-347B.C.)

เพลโตสานต่อแนวคิดโสเครตีส ที่ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์เพื่อหาจุดมุ่งหมายของชีวิต

มนุษย์เป็นจิต ความจริงอยู่ในโลกแห่งจิตแต่แน่นอนและไม่เปลี่ยนแปลง (ความจริงเป็นสิ่งนิรันดร์)

ความรู้เป็นการรับรู้ความจริงด้วยการใช้ความคิดและเหตุผล คิดทบทวนความคิดที่แฝงอยู่

Realism

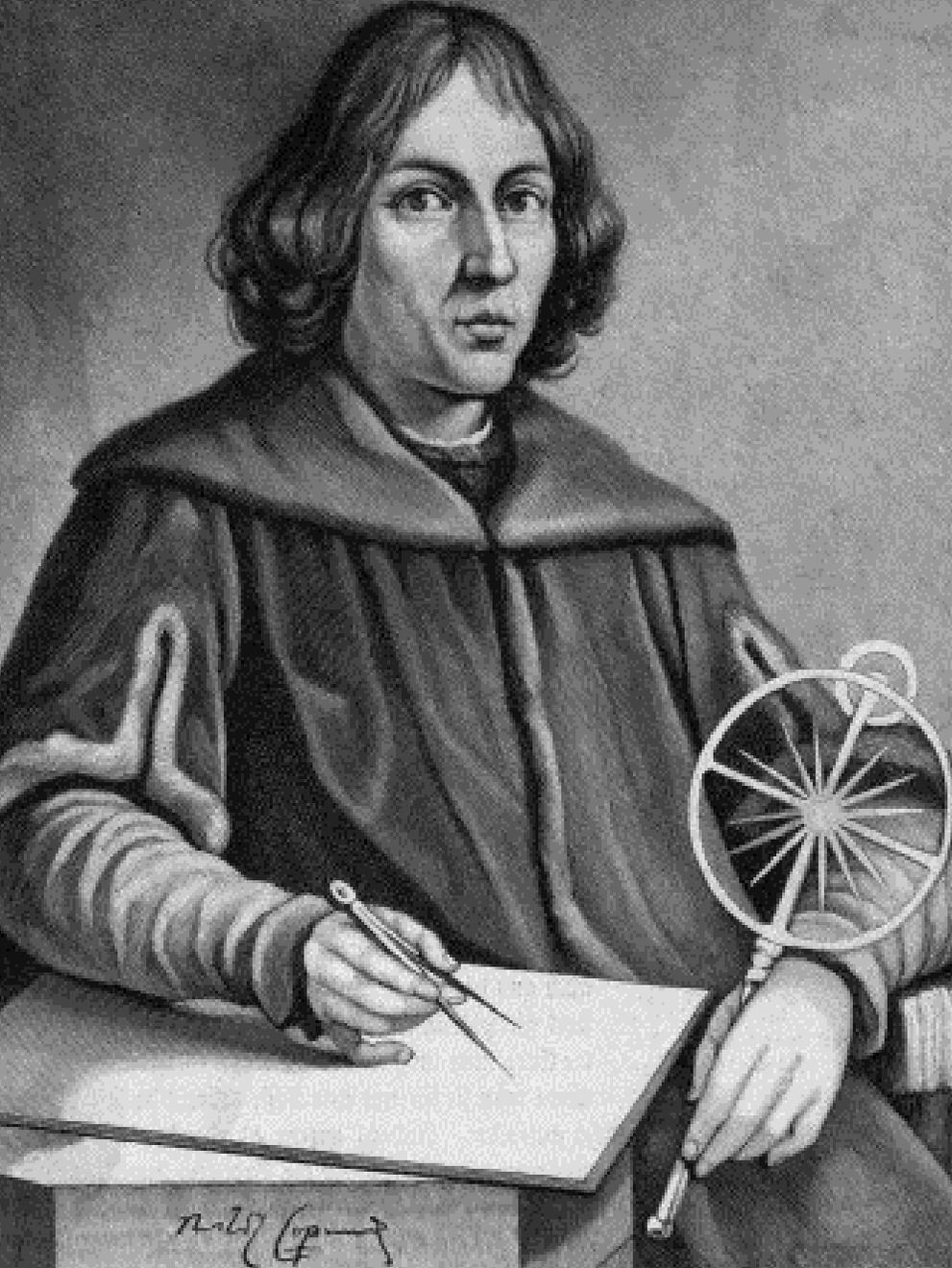

ARISTOTLE (384-322 B.C.)

อริสโตเติลพัฒนาขึ้นจากแนวคิดเพลโต

ความจริงเป็นสิ่งที่รับรู้ (ผ่านประสาทสัมผัส) ได้จาก
ธรรมชาติ และเปลี่ยนแปลงได้ตามกฎธรรมชาติ
(มองโลกในแง่วัตถุ สสาร)

ความรู้เป็นการเข้าถึงกฎธรรมชาติ (เป็นพื้นฐานวิธีทาง
วิทยาศาสตร์)

Pragmatism/Experimentalism

NICOLAUS COPERNICUS (1473-1543)

อิทธิพลจากการปฏิวัติวิทยาศาสตร์

ความจริงเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ไม่นิรันดร์

ความรู้เป็นกระบวนการที่ความจริงเปลี่ยนแปลง
ตลอดเวลา

Existentialism

SOREN KIERKEGAARD (1813-1855)

แพร่ขยายแนวคิดอยู่ในยุโรปช่วงเวลาเดียวกับที่
Pragmatism แพร่ขยายในสหรัฐอเมริกา

ความจริงไม่มีคำตอบสำเร็จรูป

ความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์แต่ละคนจะกำหนดหรือแสวงหา
คำตอบด้วยตนเอง

Major Philosophies

Idealism & Realism

Realism

Pragmatism

Educational Philosophies

Essentialism

Perennialism

Progressivism &

Reconstructionism

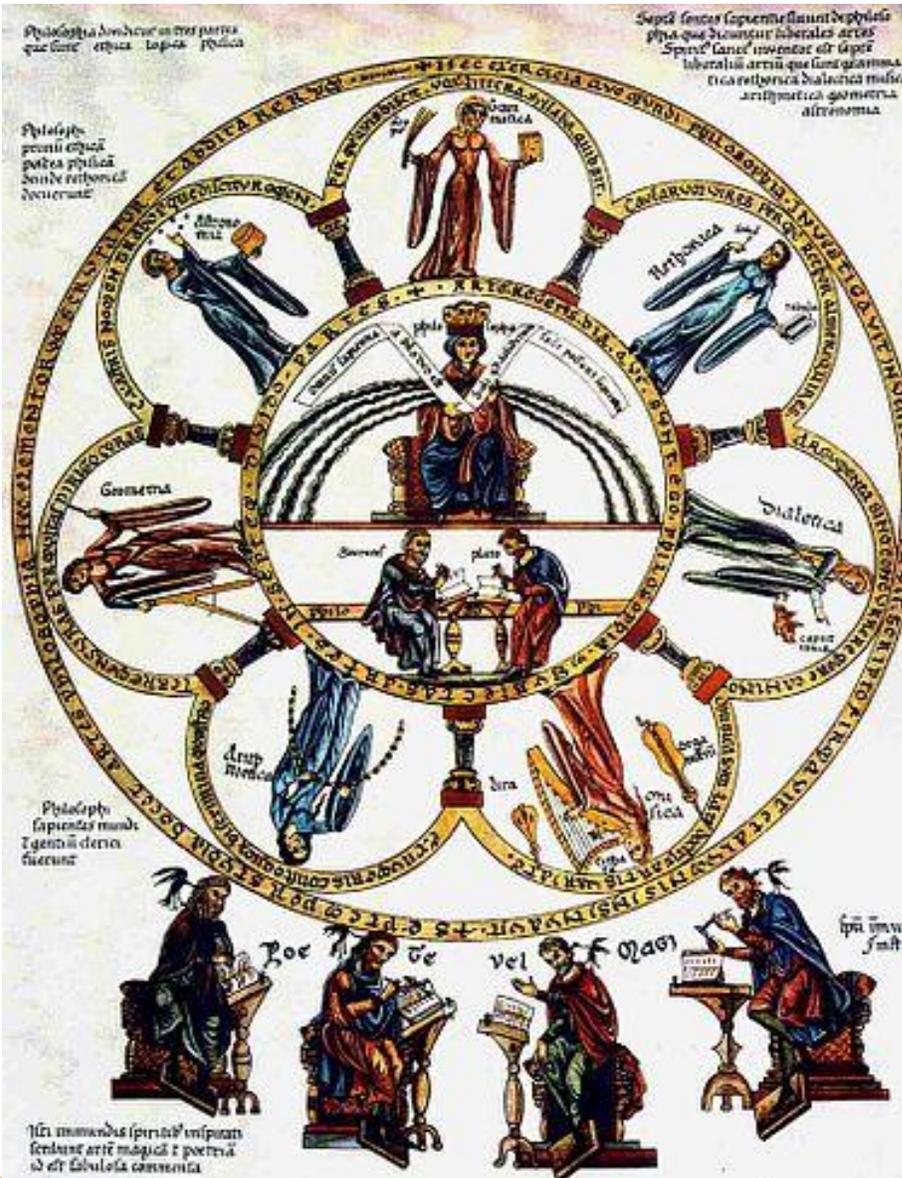
Perennialism

การศึกษาเป็นเครื่องนำพามนุษย์กลับคืนสู่อุดมคติที่มีระเบียบ มั่งคั่ง
มีคุณธรรมจริยธรรม

เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลของมนุษย์ และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม
และเฉลียวฉลาด

มุ่งเน้นที่ความรู้ที่มีมาอดีตและความรู้ที่ถาวร (การเรียนรู้ข้อเท็จจริง
และความรู้ที่เหนือกาลเวลา)

ประถมฯ-เน้นฝึกการอ่าน เขียน คิดคำนวณ ศิลธรรม และศาสนา
มัธยมฯ-เน้นภาษาละติน กรีก ไวยากรณ์ วาทวิทยา ตรรกวิทยา
และเรขาคณิต

Russians Win Race To Launch Earth Satellite

Man On Threshold Of Space Travel

By DANIEL F. GILMORE
United Press Staff Correspondent

LONDON (UP)—The pulsating radio "beep" of the first manmade earth satellite signalled today to the world that man had crossed the threshold into the age of travel through space.

The Soviet Union announced it had won the race into space by launching an earth satellite Friday, a 184-pound, 22-inch globe now orbiting the earth at 18,000 miles an hour, 560 miles up.

— WEATHER —

WEST VIRGINIA—Partly cloudy with highest in the 60s today and Sunday. Lowest tonight 50 west and 40 east portions.

VIRGINIA—Fair with lowest 45 to 50 west and north and 50 to 55 southeast portions tonight, Sunday mostly sunny and a little warmer. Tides on the coast and lower bay will run a foot or two above normal.

How To Spot Satellite

By UNITED PRESS

Here's how to look for the Russian earth satellite which will be whizzing through the sky at 18,000 miles an hour.

The best time to spot it is at dawn or dusk when the sky is semi-dark. There is a chance that it could be seen if it travels across the face of the moon at night.

The best instruments to use are ordinary binoculars or telescopes. Powerful telescopes won't pick it up because of their narrow fields.

Through optical instruments, the satellite will look like the faintest star which can be seen with the naked eye.

Keep a sharp eye out. The satellite travels so fast it may appear on the horizon for only seconds and chances of spotting it have been estimated at one in a hundred.

Epic-Making

U. S. May Speed Up Satellite Program

By JOSEPH L. MYLER
United Press Staff Correspondent

WASHINGTON (UP)—American scientists caught flatfooted by Russia's epic launching of the man-made moon, indicated the United States may speed its own earth satellite program.

Leaders of the U.S. satellite program also said that it appeared Russia rocketed its heavy pound satellite into a globe-dwelling orbit with a rocket to an intercontinental ballistic missile.

That could mean Russia not only has beaten this country to the frontiers of space, but also it has been called the "ultimate weapon" for modern day warfare. This country has not yet tested a successful ICBM.

American diplomats could not deny that Russia had scored a notable propaganda victory. The milita-

Essentialism

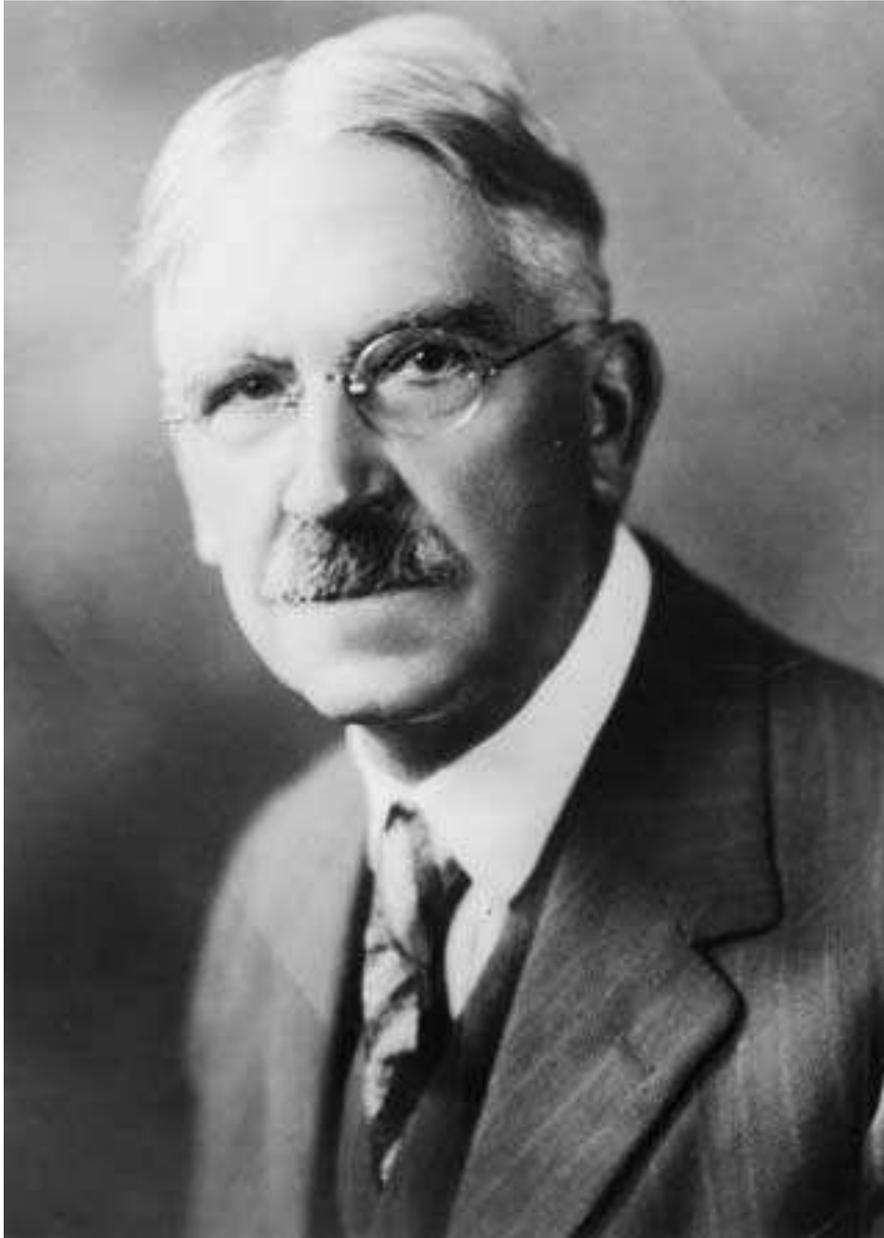
การศึกษาคือเครื่องมือสืบทอดมรดกทางสังคม (วัฒนธรรม
อุดมการณ์อันเป็นแก่นสาระสำคัญ) ให้สังคมดำรงอยู่ต่อไป

เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

มุ่งเน้นทักษะ ข้อเท็จจริง และมโนทัศน์ของสาระวิชาต่างๆ

ให้ความสำคัญกับทักษะการคิดขั้นสูงมากกว่าการอ่าน เขียน

และคำนวณ

Progressivism

การศึกษาเป็นเครื่องมือดำรงรักษาสังคมประชาธิปไตย

เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและการอยู่รวมกันในสังคม
ชี้แนะการแก้ปัญหาและการค้นหาคำตอบตามวิธีการทาง
วิทยาศาสตร์

เนื้อหาสาระแบบสหวิทยาการ เน้นการทำกิจกรรมและโครงการ
เน้นเนื้อหาสาระด้านมนุษยนิยม

Reconstructionism

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมได้

เพื่อพัฒนาและปฏิรูปสังคม

มีพื้นฐานจากแนวคิดสังคมนิยมและสังคมอุดมคติ (Utopia)

เน้นสังคมศาสตร์ และวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ ทดสอบ (หาคำตอบ)
ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ กฎหมาย

เนื้อหาการศึกษาสังคมโลก การศึกษาเชิงปฏิรูป การศึกษาเพื่อสร้าง
โอกาสและความเท่าเทียม

ปรัชญาการศึกษา เปรียบเทียบ	Essentialism สารัตถนิยม	Perennialism นิรันตรนิยม	Progressivism พิพัฒนาการนิยม	Reconstructionism ปฏิรูปนิยม
แนวคิดหลัก	บุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องอุทิศตนเพื่อสังคม	ให้ค.สำคัญกับก.ไม่ เปลี่ยนแปลง ค.รู้ในอดีตสำคัญ	นักเรียนมีค.สุข ยึดหลักปชต.	กศ.ควรมีบทบาทแก้ปัญหา+ พัฒนาสังคมให้ดีขึ้น
จุดมุ่งหมาย ทางการศึกษา	รร.ต้องพัฒนาคุณธรรม ถ่ายทอดรูนสู่รูน เป็นการค้นหาความจริง	พัฒนาสติปัญญา+ค.สามารถ คนให้สูงขึ้น	เปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น	สร้างผร.ให้รู้สึกรว่าเป็นสมาชิก ของสังคม +ร่วมกันแก้ปัญหา สังคม
บทบาทครู	สอน+เป็นต้นแบบ	สอนให้รร.มีเหตุผล	ชี้แนะให้รร.ทำกิจกรรม	สอนกระบวนการปชต.
บทบาทนักเรียน	เลียนแบบครู	เป็นผู้มีเหตุผล	ยอมรับค.แตกต่างระหว่างกัน	เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
ลักษณะหลักสูตร	เน้นปวศ.+มานุษยวิทยา	เนื้อหาเกี่ยวกับปัญญา+จิต	เน้นประสบการณ์	เน้นสังคมวิทยา ยึดหยุ่นสูง
การจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้	ครูเป็นศูนย์กลาง สอนแบบบรรยาย อภิปราย อุปมาน	ฝึกอบรมจิตและปัญญา สอนให้ใช้เหตุผล ปุจฉา วิสัชนา Socratic method	นร.เป็นศูนย์กลาง เน้นการนำความรู้ไปใช้ เน้นกระบวนการมากกว่า ปลายทาง	อนาคตเป็นศูนย์กลาง ให้เสรีแก่นร.

ข้อมูลสังคมร่วมสมัย		ปรากฏการณ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตร
ด้านสังคมและวัฒนธรรม	โครงสร้างสังคม	สังคมผู้สูงอายุ
	ค่านิยม	ความพอเพียง
	ศาสนา	คนไม่มีศาสนา
ด้านการเมืองการปกครอง	ระบอบการปกครอง	ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
	นโยบายรัฐ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ
ด้านเศรษฐกิจ	การเตรียมกำลังคน	ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทักษะอนาคต คนไทย 4.0
ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	digital disruption, AI

5

แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตร

SOI3303 รายวิชาการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา

- ❑ หลักสูตรอิงมาตรฐาน (standard-based curriculum)
- ❑ หลักสูตรอิงสมรรถนะ/ฐานสมรรถนะ (competency-based curriculum)
- ❑ การศึกษาเชิงพื้นที่ (area-based education)

STANDARD-BASED CURRICULUM

ความหมายของหลักสูตรอิงมาตรฐาน

Content standards

Performance standards

หลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้

เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผู้เรียนต้องคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้จึงจะจบหลักสูตร

ความเป็นมาของหลักสูตรอิงมาตรฐาน

- บางประเทศใช้หลักสูตรอิงมาตรฐานมาตั้งต่ังก่อนปี 1990
เช่น ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เป็นต้น

ความเป็นมาของหลักสูตรอิงมาตรฐาน

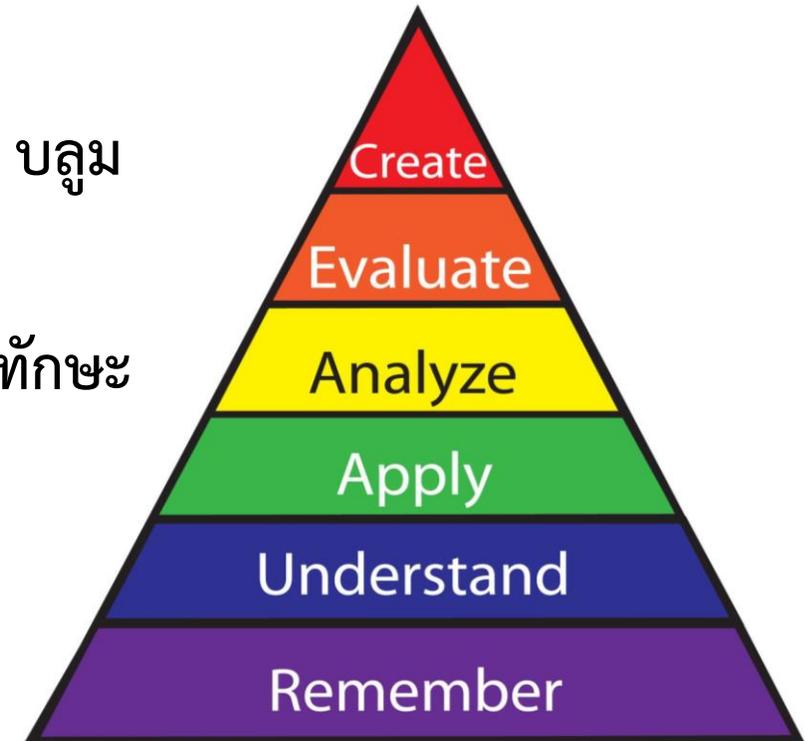

- ปี 1956 อเมริกาปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นผลลัพธ์ (Outcome-based reform)

➔ มาจากแนวคิดของเบนจามิน บลูม

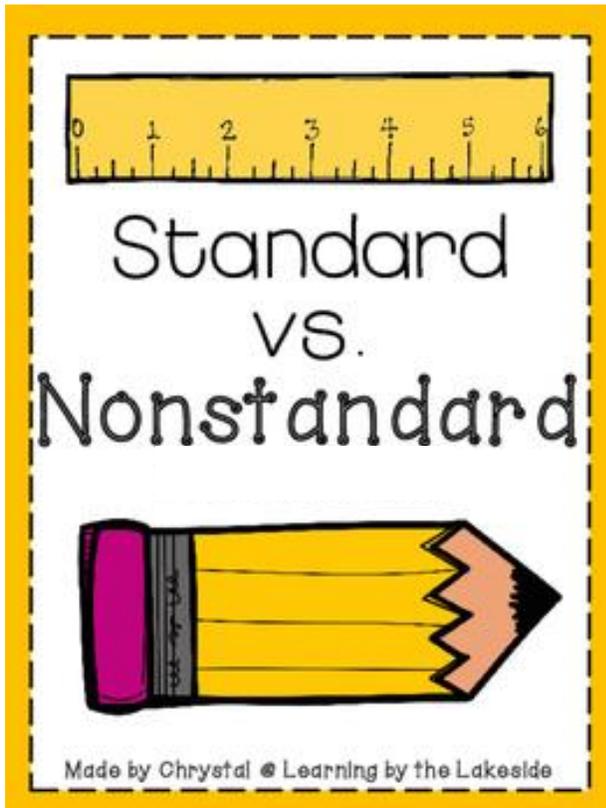
(Bloom's Taxonomy)

➔ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะ
ด้านการคิดขั้นสูง

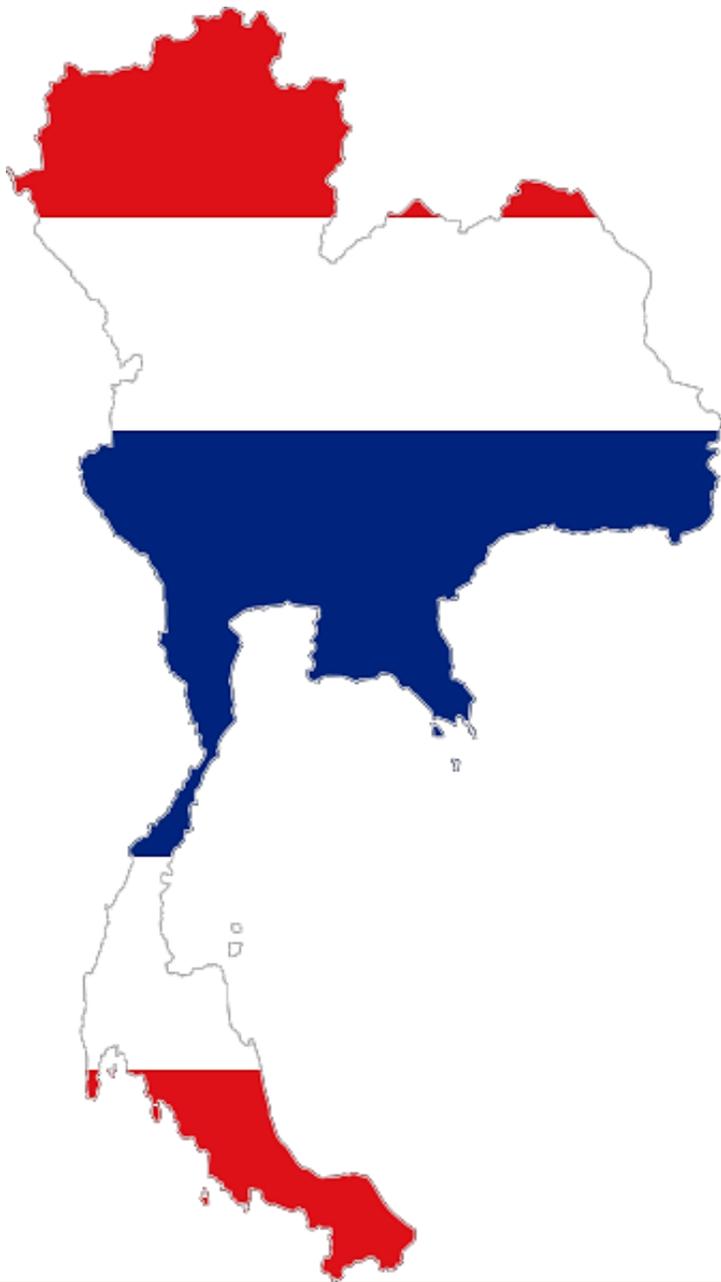

ความเป็นมาของหลักสูตรอิงมาตรฐาน

- ทศวรรษ 1980 ยุคของการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นมาตรฐาน เนื่องจาก
  - ➔ ความไม่ชัดเจนของผลลัพธ์
  - ➔ การจัดการศึกษาในแต่ละมรัฐมีผลที่แตกต่างกันและไม่สามารถเทียบเคียงกันได้
- มีการกำหนดมาตรฐานวิชาการ (Academic standards)

**หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๔**

กระทรวงศึกษาธิการ

**หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๐**

กระทรวงศึกษาธิการ

**หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐**

กระทรวงศึกษาธิการ

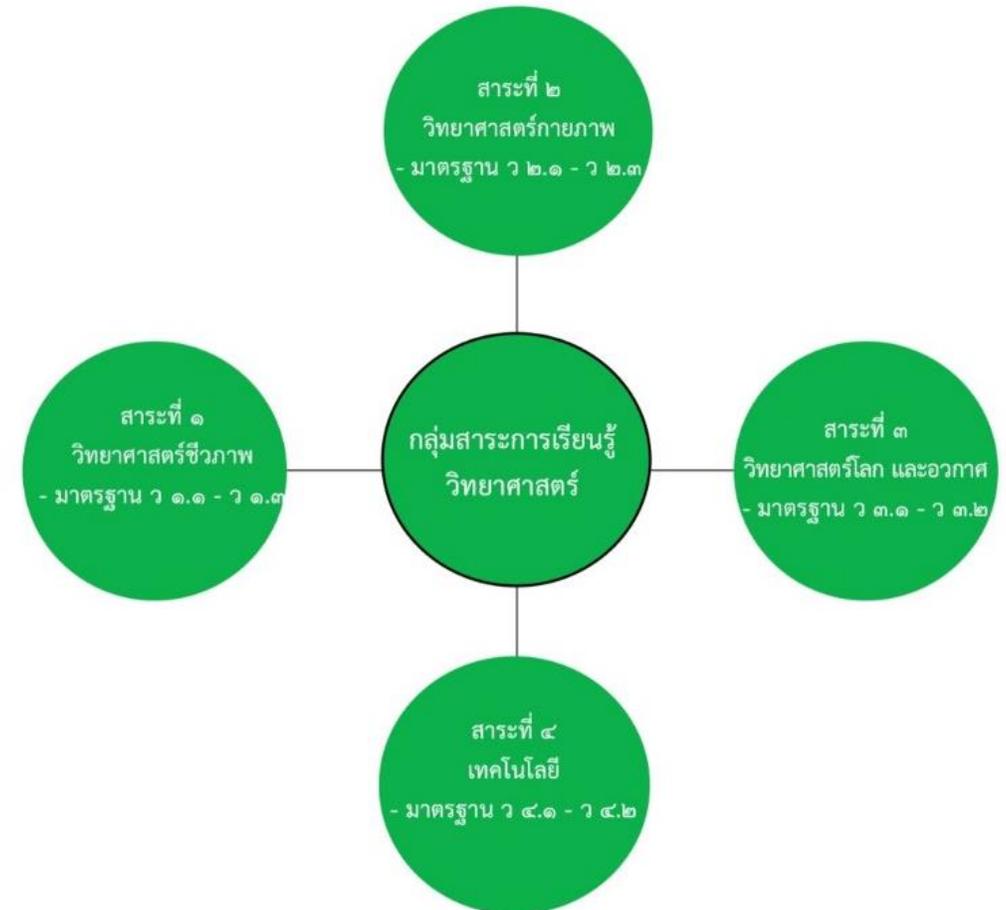
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หลักสูตรการศึกษาของประเทศไทย

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เหตุผลความจำเป็นของการปรับหลักสูตร

ข้อจำกัดของหลักสูตร '51 และ '60	ข้อบังคับตามกฎหมาย
<ul style="list-style-type: none"> • มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด • สาระการเรียนรู้ • การนำหลักสูตรไปใช้ • ผลการทดสอบ PISA	<ul style="list-style-type: none"> • รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 และ 71 • แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 • มาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. 2561 • แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2564 (ฉ.ปรับปรุง)

COMPETENCY-BASED CURRICULUM

COMPETENCIES

ICEBERG MODEL

**EASIER
TO CHANGE**

KNOWLEDGE

INFORMATION ACQUIRED
IN A PARTICULAR AREA

SKILLS

DEMONSTRATED
LEARNED ABILITIES

SOCIAL ROLE

ATTITUDES AND VALUES
PROJECTED TO OTHERS (OUTER-SELF)

SELF IMAGE

A PERSON'S SENSE OF IDENTITY
AND WORTH (INNER-SELF)

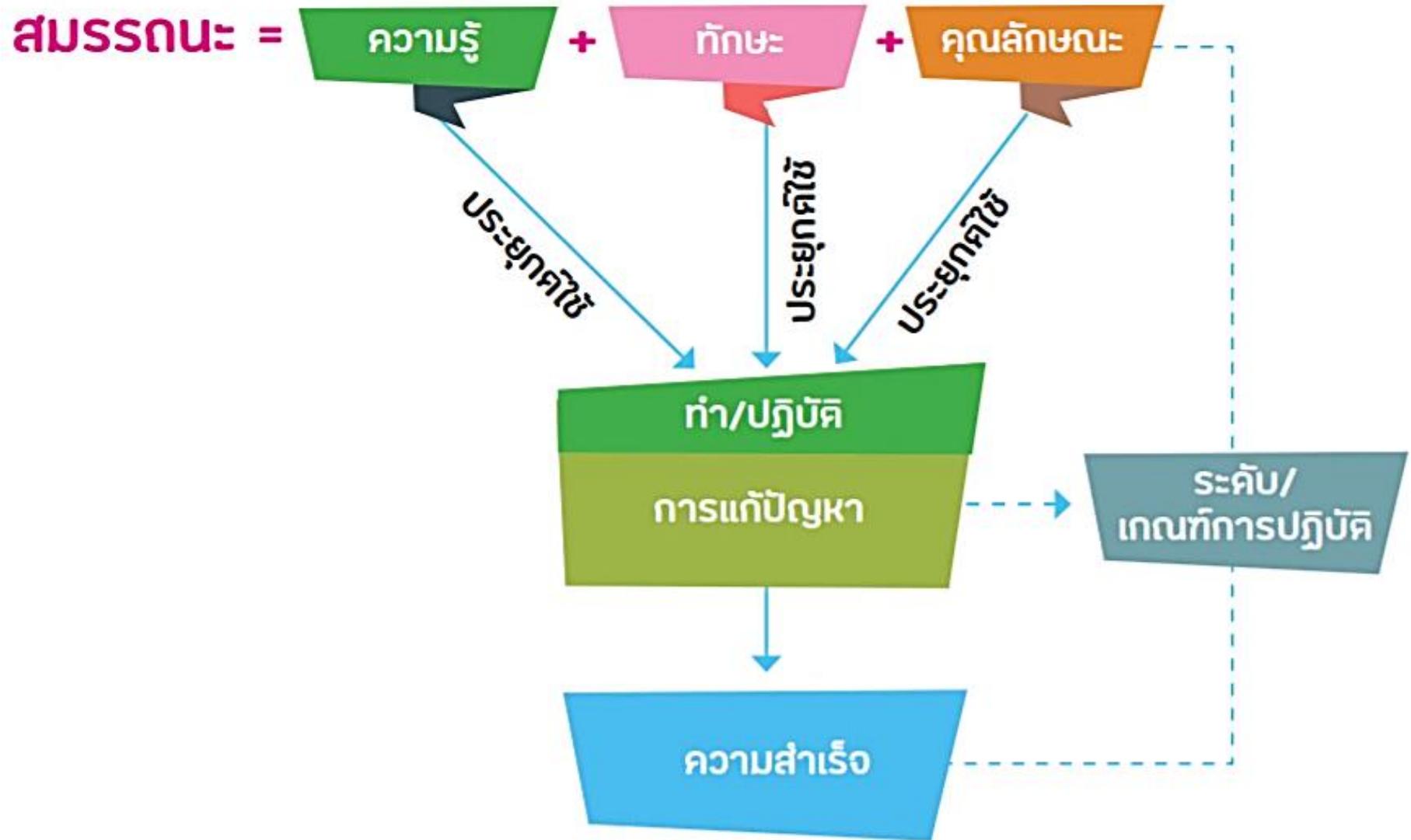
TRAITS

WHY AND HOW WE BEHAVE
IN A CERTAIN WAY

MOTIVES

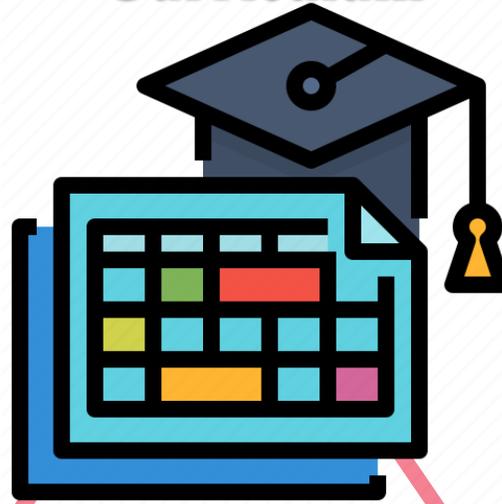
WHAT DRIVES US-THE NEED
FOR ACHIEVEMENT, POWER,
INFLUENCE, AFFILIATION

**HARDER
TO CHANGE**

Curriculum

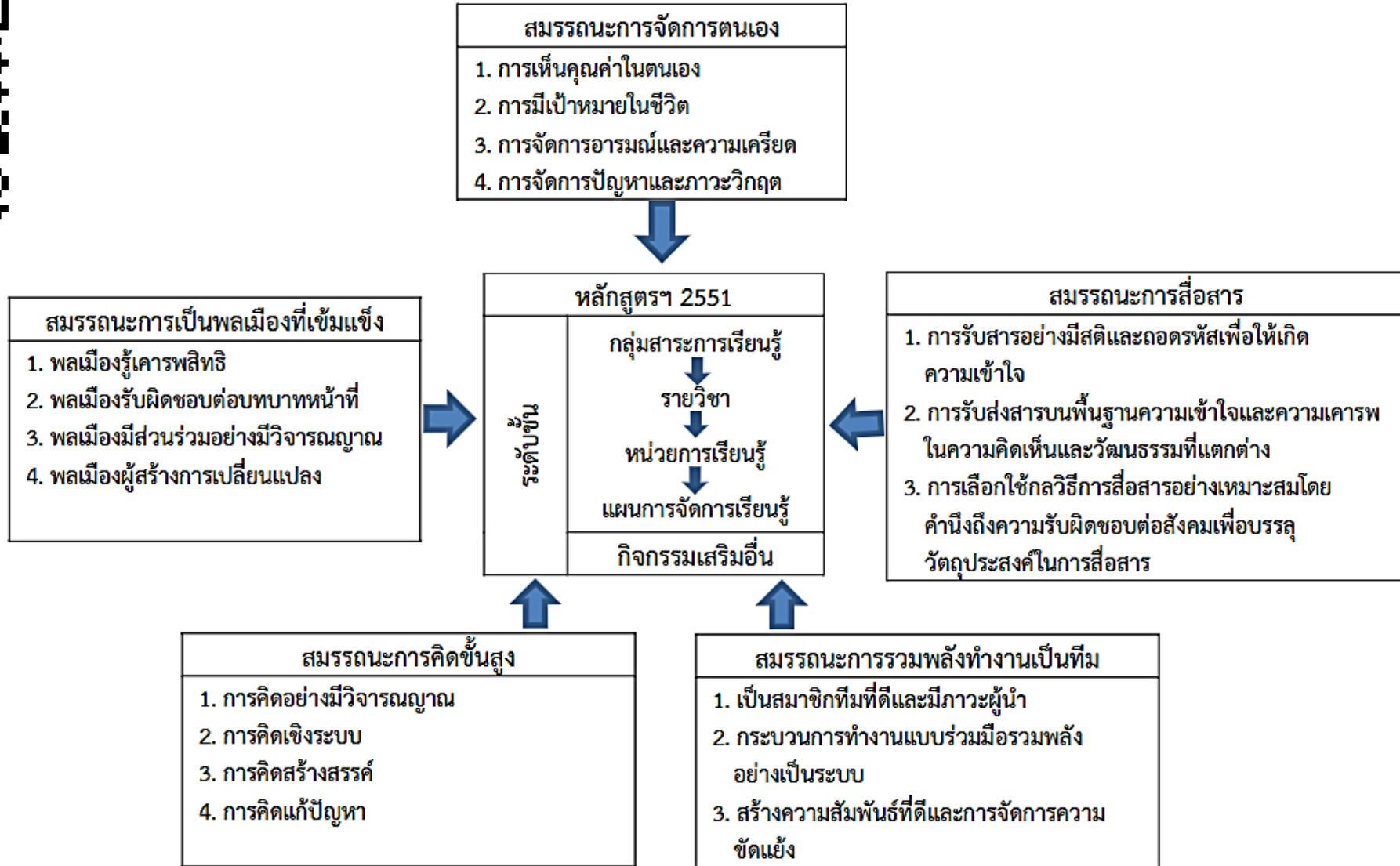

Instruction

Assessment

AREA-BASED EDUCATION

การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-based Education : ABE)

<https://www.edusandbox.com/20th-dec-pattani-heritage>

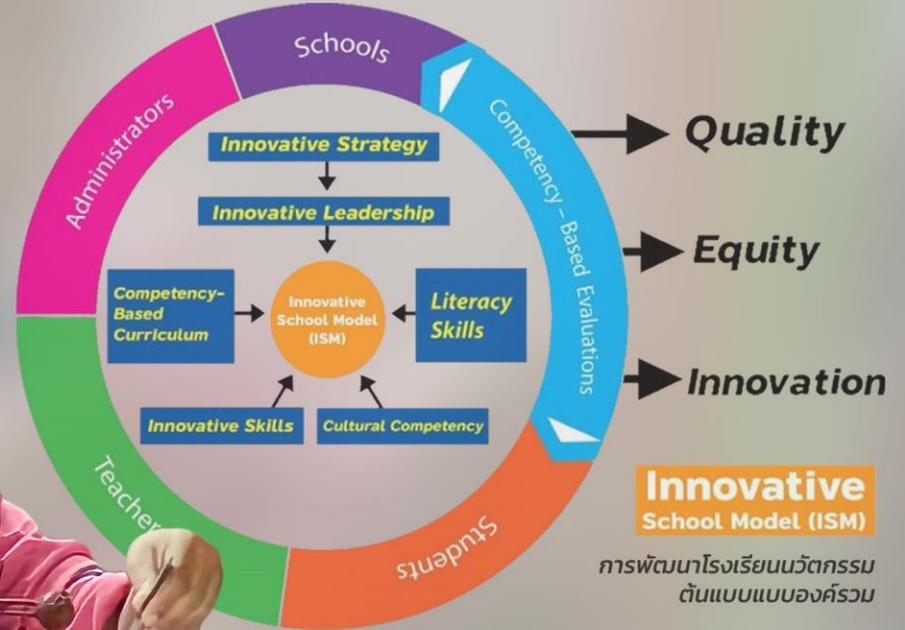
หลักสูตร Pattani Heritage สู่การเป็น Smart People Smart City

ใครมีส่วนในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่บ้าง ?

ภาคปกครองท้องถิ่น   ภาครัฐ   ภาคเอกชน   ภาคประชาชน   ภาควิชาการ   ประชาสังคม

พื้นที่วัดธรรมการศึกษา จ.ปัตตานี ใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีนวัตกรรมทางการศึกษา ทั้งด้านการบริหาร และการจัดการเรียนรู้ สู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้เป็น Smart Student สู่การเป็น Smart People ในอนาคต

EduSandbox.com   EducationSandbox   READ MORE

กรอบหลักสูตร Pattani Heritage

โมดูลที่ 1	โมดูลที่ 2	โมดูลที่ 3	โมดูลที่ 4	โมดูลที่ 5	โมดูลที่ 6
เปิดประตูสู่เมืองปัตตานี	ความหลากหลายทางชีวภาพ	ท่องเที่ยวไทย วิถีชาวปัตตานี	มรดกทางวัฒนธรรม ประเพณี และการละเล่น	อาหารท้องถิ่น ดินแดนปัตตานี	ภูมิปัญญาชาวบ้าน สืบสานงานอาชีพ
ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปัตตานี และประวัติลังกาสุกะ (เช่น มัสยิดกรือเซะ, ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว)	ป่าชายเลน (เช่น หนองจิก, ยะหริ่ง)	เรื่องมัสยิดกลางปัตตานี	ว่าวบุหลัน	ข้าวย่า	การทำนาเกลือ
บุคคลสำคัญของจังหวัดปัตตานี	น้ำตกทรายขาว	วัดช้างให้	ดิเอร์ฮูตู อ.หนองจิก	นาซิดาแก	การทำหมวกกะปิเยาะ
ปืนใหญ่พญาตานี	แม่น้ำปัตตานี	ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ปืนจ๊กสีลัด	ตุปะชูตง	การทำผ้าจวนตานี
การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (ดอกไม้ประจำจังหวัด)	อ่าวปัตตานี(เช่น แหลมตาชี)	หาดแหลมแม่	วันสารทไทย	ลูกหยี	การตีกริช
โบราณสถานที่สำคัญในจังหวัดปัตตานี (เช่น วังยะหริ่ง, เมืองโบราณยะรัง)	เกาะดีอราปี	หาดตะโลละกาโปร์	เทศกาลอาซูรอ	ละแซ	การทำपालกือโป๊ะ
		หาดวาสูกีรี		น้ำบูดู	
				ไก่ขมและ	

AREA-BASED EDUCATION

- Evidence-based and area profiling
- Community participation
- Local problem solving
- Lifelong learning

Q: เหมือนหรือแตกต่างจาก integrated curriculum approach
และ experiential learning อย่างไร